

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120201149
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120201149.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: N. D., R.. XX.XX.XXXX, D. R.K. I.. K. XXX/XX, XXX XX Q., právne zastúpeného: JUDr. Andrej Cifra, advokát so sídlom J. Kráľa 5/A, 984 01 Lučenec, IČO: 37 756 508 proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpeného: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 47 234 679, o zaplatenie 1.411,40 eur s prísl., o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, o určenie, že záložné právo zaniklo a o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 8Csp/13/2020-302 zo dňa 14.10.2021 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok.

II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 1.411,40 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % p.a. zo sumy 1.411,40 Eur počnúc dňom 22.01.2020 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Súd u r č u j e, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č.: I zo dňa 31.08.2016 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným, je bezúročný a bez poplatkov.

III. Súd u r č u j e, že záložné právo zriadené na základe zmluvy o zriadení záložného práva č.: I zo dňa 31.08.2016 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným, zaniklo.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý nahradit' žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.“

2. Spor právne posúdil podľa ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), g), § 9 ods. 2 písm. c), g), j), § 11 ods. 1 písm. b), d), ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. účinného ku dňu uzavretia úverovej zmluvy (02.11.2014), § 137 písm. c), d) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 52 ods. 1, § 52a ods. 2, § 53 ods. 1, 4, 5, § 151a, § 151md ods. 1 písm. a), § 451 ods. 1, 2, § 517 ods. 2, § 563 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

3. V odôvodnení okrem iného uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 1.411,40 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy, počnúc dňom 22.01.2020 do zaplatenia. Zároveň sa domáhal, aby súd určil, že spotrebiteľský úver, poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. I. zo dňa 31.08.2016, uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným je bezúročný a bez poplatkov a že záložné právo zriadené na základe uvedenej spotrebiteľskej zmluvy zaniklo.

4. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil, že dňa 31.08.2016 bola uzatvorená kúpna zmluva medzi predávajúcim, spoločnosťou O. O. O., a.s., X.: XX XXX XXX, so sídlom N. P. XX, D. a kupujúcim, t.j. žalobcom, predmetom ktorej bolo motorové vozidlo zn. I. Q.. V časti „kúpna cena“ v tejto kúpnej zmluve je uvedené: Kúpna cena za automobil bola dohodnutá vo výške 7.447 eur vrátane DPH. Časť kúpnej ceny vo výške 3.100 eur zaplatí kupujúci predávajúcemu v hotovosti pri podpise tejto zmluvy a zvyšná časť kúpnej ceny vo výške 4.347 eur bude predávajúcemu zaplatená prostredníctvom úveru na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX uzatvorenej medzi kupujúcim a obchodnou spoločnosťou Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36234176, so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany 1 na bankový účet predávajúceho najneskôr do 7 dní odo dňa podpisu tejto zmluvy. Na základe faktúry č. F zo dňa 31.08.2016 bola dodávateľom vyúčtovaná žalobcovi suma vo výške 8.609 eur. Uvedená suma pozostávala z kúpnej ceny motorového vozidla vo výške 7.447 eur a z ceny doplnkových služieb vo výške 1.162 eur. Súd z príjmového pokladničného dokladu predloženého žalobcom zistil, že žalobca uhradil predávajúcemu akontáciu vo výške 3.100 eur dňa 31.08.2016. Z poštových poukážok predložených žalobcom zistil, že tento uhradil na predmetný úver žalovanému sumu v celkovej výške 5.758,40 eur. Žalobca listom zo dňa 14.01.2020 vyzval žalovaného na plnenie sumy vo výške 1.411,40 eur, ktorá predstavuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, a to do 21.01.2020.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že kúpna zmluva zo dňa 31.08.2016 obsahuje prejav vôle žalobcu získať úver od žalovaného na financovanie tovaru osobného automobilu s tým, že časť kúpnej ceny vo výške 3.100 eur zaplatí žalobca v hotovosti pri podpise zmluvy a zvyšnú časť kúpnej ceny 4.347 eur zaplatí prostredníctvom úveru na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXXX. V zmluve o úvere je však uvedená výška úveru v sume 5.509 eur (bod 3.4 zmluvy o úvere). Tým žalovaný svojvoľne a jednostranne prostredníctvom svojho zástupcu, ktorý bol aj predajcom predmetného motorového vozidla vo formulárovej zmluve o úvere určil výšku úveru na sumu 5.509 eur, pričom ani z kúpnej zmluvy nevyplýva žiadny relevantný právny základ pre takéto navýšenie a ani zo zmluvy o úvere nevyplývajú žiadne tovary a služby, o ktoré mal byť úver navýšený. Žalovaný nepredložil žiadny relevantný dôkaz preukazujúci oprávnenosť navýšenia úveru a individuálne dojednanie doplnkových služieb. Ustanovenie v zmluve o úvere v bode 2.1 zmluvy, vrátane prípadných doplnkových služieb, poskytovaných tomuto vozidlu je neurčité a nič nepreukazujúce, a ani v jednej zo zmlúv bližšie nešpecifikované. Žalovaný nepreukázal, aký benefit mali tieto služby poskytnúť žalobcovi, a preto tieto doplnkové služby navodzujú predstavu o tom, že v skutočnosti tvoria len skryté poplatky.

6. Súd zároveň dospel k záveru, že predmetná zmluva o úvere neobsahuje náležitosti, ktoré vyžaduje zákon č. 129/2010 Z.z. (účinný ku dňu uzavretia predmetnej úverovej zmluvy, t.j. ku dňu 31.08.2016), a to celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, nakoľko v zmluve o úvere je náležitosť celková výška spotrebiteľského úveru uvedená nesprávne. Kým v zmluve o úvere je uvedená výška poskytnutého úveru v sume 5.509 eur, kúpna zmluva, ktorá je previazaná s predmetnou úverovou zmluvou, obsahuje jasný a určitý prejav vôle žalobcu získať úver v konkrétnej výške 4.347 eur. V zmluve o úvere (bod 3.4), je uvedená výška úveru odlišne ako v kúpnej zmluve, pričom zo zmluvy o úvere nevyplýva, z akého titulu bol úver navýšený bez vedomosti žalobcu. Žalobca nežiadal o úver v sume 5.509 eur a pri podpise súvisiacich zmlúv nebol o tom vopred informovaný, a preto podľa názoru súdu správna výška úveru uvedená v úverovej zmluve mala byť v sume 4.347 eur, čo vyplýva aj zo znenia kúpnej zmluvy. V prejednávanej veci spotrebiteľský úver mal byť použitý výhradne na účel financovania doplatku kúpnej ceny osobného automobilu vo výške 4.347 eur, a preto uvedená peňažná suma mala byť aj celkovou výškou poskytnutého spotrebiteľského úveru. Súd uzavrel, že išlo o zneužitie postavenia dodávateľa, pričom považoval za neprípustné, aby poskytovateľ úveru premietal do istiny úveru akékoľvek pre klienta spotrebiteľa skryté povinné náklady na financovanie niečoho, čo spotrebiteľ nepožadoval.

7. Z vyššie uvedených dôvodov úverová zmluva neobsahuje ani správny údaj v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z., teda ročnú percentuálnu mieru nákladov, keďže pre výpočet RPMN

sú dôležité vstupné parametre a v zmluve o úvere je uvedená RPMN v nesprávnej výške 21,27 %. Pri skutočnej výške poskytnutého úveru 4.347 eur zodpovedajúcej dohodnutej cene osobného automobilu, potom pri výške mesačnej splátky 143,96 eur a počte splátok 60 mal byť údaj RPMN v správnej výške 36,14 %. V zmluve o spotrebiteľskom úvere tiež absentuje aj adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. c) Zákona o spotrebiteľských úveroch. Aj keď zmluvu o spotrebiteľskom úvere žalovaný uzavrel v zastúpení predajcu, ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzavretú so žalovaným, a uvedenie obchodného mena, sídla a identifikačného čísla zástupcu veriteľa a predajcu predmetu financovaného úverom, bez ďalšieho, nemožno považovať za údaje informujúce spotrebiteľa o jednej z ďalších obligatórnych podstatných náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcej zo Zákona o spotrebiteľských úveroch, a to že u tohto zástupcu veriteľa a predajcu si môže uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Obsah právnych vzťahov medzi predajcom, veriteľom a spotrebiteľom je pre priemerného spotrebiteľa pomerne zložitou a ťažšie zrozumiteľnou otázkou. Preto zákonodarca vyžaduje, aby spotrebiteľ bol jasne a výslovne informovaný o adrese, na ktorej môže svoju reklamáciu alebo sťažnosť uplatniť.

8. Súd mal ďalej za to, že v danom prípade je potrebné aplikovať aj ust. § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., ktorým zákonodarca ukladá veriteľovi povinnosť zisťovať nielen príjem, ale aj výdavky spotrebiteľa. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver alebo údajmi z príslušných databáz. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie vyhodnotiť, ale aj overovať a za dostatočné sa považujú iba také informácie, z ktorých je veriteľ schopný zistiť objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. V danom prípade žalovaný nepreukázal povinnosť veriteľa zisťovať aj výdavky žalobcu a tiež to, aké má žalobca ďalšie záväzky, a to cez register bankových informácií (SRI). Žalobca taktiež nepreukázal vykonanie lustrácie v nebankovom registri klientskych informácií (NRKI), a taktiež preverovanie príjmu spotrebiteľa v Sociálnej poisťovni.

9. Na základe vyššie uvedeného súd konštatoval, že v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) a písm. d) Zákona č. 129/2010 Z. z. je poskytnutý spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov a žalovaný má nárok len na vrátenie finančných prostriedkov, ktoré žalobcovi boli skutočne poskytnuté. Keďže žalovaný prijal od žalobcu vyššie plnenie, ako bolo žalobcovi skutočne poskytnuté došlo na strane žalovaného k vzniku bezdôvodného obohatenia, ktoré musí vydať. Žalobca uhradil titulom predmetnej úverovej zmluvy na účet žalovaného v období od 23.09.2016 do 09.01.2020 celkovú sumu 5.758 eur, a keďže mu bol poskytnutý úver v sume 4.347 eur, žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil o sumu vo výške 1.411,40 eur..

10. Okrem zaplatenia istiny 1 411,40 eur súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie zákonného úroku z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s poukazom na § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. vo výške 5 % ročne z priznanej sumy, a to odo dňa 22.01.2020, teda nasledujúceho dňa po uplynutí lehoty na plnenie uvedenej v predžalobnej výzve až do zaplatenia (I. výrok rozsudku).

11. Vzhľadom na návrh žalobcu a vyššie uvedené závery súd zároveň druhým výrokom určil, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy, je bezúročný a bez poplatkov s poukazom na zákonné ustanovenie § 11 ods. 4 Zákona č. 129/2010 Z.z., ustanovenie § 137 písm. c) a d) CSP, ako aj s poukazom na zákonné ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) a d) Zákona č. 129/2010 Z.z. z dôvodu, že cieľom uvedeného určenia je vytvorenie stavu právnej istoty v úverovom právnom vzťahu aj s ohľadom na možnú snahu žalovaného vymáhať peňažné prostriedky, na ktoré nemá právny titul. Keďže platenie úveru poskytnuté na základe úverovej zmluvy bolo zabezpečené zmluvou o zriadení záložného práva a žalobca svoju povinnosť splnil v celom rozsahu, čím záložné právo zaniklo, súd tretím výrokom rozsudku určil, že záložné právo podľa Zmluvy o zmluvy o zriadení záložného práva č. I zo dňa 31.08.2016 uzavretej medzi Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176 ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom zaniklo.

12. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Žalobca mal vo veci plný úspech, preto mu priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalovanému v celom rozsahu.

13. Žalovaný v zákonom stanovenej lehote podal voči rozsudku odvolanie, ktoré odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Uviedol, že nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie, podľa

ktorého žalovaný nedostatočne skúmal bonitu klienta, neuviedol správne výšku poskytnutého úveru, na základe čoho súd považoval poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. K skúmaniu bonity sa vyjadril vo svojich podaniach v konaní pred súdom prvej inštancie, obsahu ktorých sa v celom rozsahu pridržiava. Spoločnosť si preveruje každého žiadateľa o úver a jeho bonitu s odbornou starostlivosťou, všetkými dostupnými spôsobmi a neposkytuje úvery osobám, ktoré nemajú v evidencii obyvateľstva uvedený trvalý pobyt, osobám pracujúcim na dohodu o pracovnej činnosti, osobám pracujúcim na dohodu o vykonaní práce, nezamestnaným osobám, osobám poberajúcim sociálne dávky, či dávky v hmotnej núdzi, ako ani klientom s nedostatočným zdrojom príjmu, ako ani klientom evidovaným v databáze SOLUS. Poukázal na skutočnosť, že v zmysle ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. sa neupravuje konkrétny spôsob, akým má veriteľ posudzovať schopnosť klienta splácať úver, odkazuje sa len na odbornú starostlivosť. Žalovaný štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere žalobcovi predložil, taktiež posúdil schopnosť žalobcu splácať úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi a nahliadnutím do registrov NRKI a SOLUS. V ďalšom sa žalovaný vyjadril k výške poskytnutého úveru, pričom poukázal na to, že v úverovej zmluve je táto uvedená v sume vo výške 5.509 eur. Predajná cena, vrátane ďalších účtovaných služieb, je 8.609 eur, pričom sumu vo výške 3.100 eur žalobca zaplatil v hotovosti. Zároveň poukázal aj na faktúru na sumu 8.609 eur, ktorú žalobca podpísal. Predmetom kúpnej zmluvy bol v zmluve špecifikovaný automobil spolu s jeho súčasťou a príslušenstvom, vrátane ďalších služieb. Vyjadrenie celkovej výšky úveru v bode 3.1 zmluvy -je jednoznačné a z obsahu celej zmluvy nemožno vyvodit', že táto suma zahŕňala služby spojené s poskytnutím spotrebiteľského úveru. Je potrebné rozlíšiť právny vzťah z kúpnej zmluvy a úverovej zmluvy. Žalovaný považuje výšku poskytnutého úveru za nepochybne podloženú dôkazmi, a preto uvedenú v správnej výške, s čím súvisí aj správnosť spochybnenej hodnoty RPMN. K spochybnovanej adrese predávajúceho podotkol, že v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, t.j. dňa 31.08.2016 nebola v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. obligatórnou náležitosťou, teda nemôže byť sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úverovej zmluvy. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny. Konanie žalovaného pri posudzovaní bonity spotrebiteľa považuje iba za formálne bez naplnenia zmyslu a účelu zákonného inštitútu skúmania bonity. Žalovaný poukázal celú sumu vo výške 5.509 eur priamo na účet finančného sprostredkovateľa V. a.s. Žalobca nedostal žiadne plnenie, k dispozícii získal ako protihodnotu výlučne vozidlo z časti financované úverom v sume 4.347 eur, ale žiadne protiplnenie za sumu 1.162 eur mu už reálne poskytnuté nebolo. K tomu poukázal na rozsudok Súdneho dvora z 21. apríla 2016 vo veci C-377/14, z ktorého vyplýva, že pokiaľ nie je spotrebiteľovi poskytovaná celá suma (hodnota) úveru, potom je irelevantné, či chýbajúcu hodnotu prijíma úverový veriteľ, finančný sprostredkovateľ resp. akákoľvek iná tretia osoba, v každom prípade chýbajúca hodnota v takomto prípade predstavuje (skrytý) poplatok spojený s poskytnutím úveru. V predmetnej veci mal byť spotrebiteľský úver použitý výhradne na účel financovania doplatku kúpnej ceny osobného motorového vozidla bez financovania ďalších doplnkových služieb a tovarov, ktoré spotrebiteľ nežiadal. Žalovaný ani v odvolacom konaní neuviedol, na ktorom mieste zmluvy mali byť konkretizované položky, ktoré umelo navýšovali celkovú cenu úveru a ako malo slúžiť potrebám žalobcu. Žalobca predložil záznam o svedeckom prehlásení p. N. W., ktorý pôsobil ako regionálny manažér na pobočkách patriacich pod skupinu O. O., z ktorého vyplýva, že poplatky za doplnkové služby sa mali pripočítavať k cene auta a až potom počítať výšku úveru. V prípade, že klient s poplatkami nesúhlasil, mala byť poskytnutá informácia, že tieto sú povinné. Zároveň podpisom kúpnej a úverovej zmluvy klientom sa malo za to, že tento s uvedenými poplatkami súhlasí. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

15. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

16. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť

daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

17. Jedným z podstatných odvolacích argumentov žalobcu bolo tvrdenie, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

18. K námietke nesprávneho právneho posúdenia odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR sp.zn. 7Cdo/7/2010).

19. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

20. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu dopĺňa nižšie uvedené.

21. V zhode so súdom prvej inštancie ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcom a žalovanou je vzťahom spotrebiteľským v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi stranami sporu je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatvorení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca je spotrebiteľ, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmlúv alebo jej zmeny, pričom aj zmluva o spotrebiteľskom úvere túto charakteristiku spĺňa.

22. Zákon o spotrebiteľských úveroch ukladá veriteľovi pri skúmaní bonity klienta postupovať s odbornou starostlivosťou, pričom neuviedol zákonnú definíciu tohto pojmu. Aj napriek absencii takejto zákonnej definície možno vychádzať z toho, že odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, teda vyžaduje sa overenie príjmov a výdavkov spotrebiteľa, a to aspoň na základe podloženia potvrdenia zamestnávateľa dlžníka o výške jeho príjmov, ako aj preukázanie základných výdavkov dlžníka, t.j. výdavkov na zabezpečenie základných životných potrieb. Taktiež kľúčovým pri skúmaní bonity klienta je aj využívanie verejne dostupných informácií, ako napr. štátom zverejňovaných údajov o životnom minime, existenčnom minime a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (nie iba tvrdnými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/2178/2018).

23. Vzhľadom na uvedené ustanovenie možno od žalovaného ako veriteľa požadovať preukázanie bonity klienta, teda v uvedenom prípade bolo na žalovanom ako veriteľovi, aby preukázal, že si svoje povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov splnil, teda, že si v uvedenom prípade splnil povinnosť vyplývajúcu mu z § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch.

24. Podľa tvrdenia žalovaného mala byť schopnosť žalobcu splácať úver nahliadnutím do registrov NRKI a SOLUS. Tieto údaje však nemožno považovať za úplné, teda žalovaný z týchto údajov nemohol mať vedomosť o príjmoch žalobcu. Žalovaný síce uviedol, že žalobca mal v čase uzavretia zmluvy príjem vo výške 436 eur, avšak neuviedol, o aký druh príjmu sa jedná, či žalobca v tom čase nebol v skúšobnej dobe, resp. či nemal uzatvorenú zmluvu na dobu určitú. Aj uvedené skutočnosti by boli spôsobilé ovplyvniť schopnosť žalovaného splácať úver. Taktiež odvolaciemu súdu nie je zrejmé ani to, ako zisťoval výdavky žalobcu. Poukazujúc na uvedené skutočnosti odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru o nedostatočnom zisťovaní bonity žalovaného a o hrubom porušení povinnosti žalobcu podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z.

25. Odvolací súd uvádza, že aj v prípade, ak by aj uvedené konanie právneho predchodcu žalovaného považoval za skúmanie bonity žalobcu, toto konanie by nebolo možné považovať za náležité skúmanie bonity s odbornou starostlivosťou, pretože bez toho, aby žalovaný skúmal aj iné aspekty a okolnosti na strane žalobcu, ako napr. celkovú zadlženosť, počet vyživovacích povinností, mesačné výdavky, výdavky na zabezpečovanie ubytovania, stravy, atď., si žalovaný nemohol utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalobcu potrebnej pre posúdenie jeho schopnosti splácať poskytnutý úver. Z uvedeného teda možno konštatovať správny záver súdu prvej inštancie o hrubom porušení povinnosti podľa § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, keďže žalovaný ako veriteľ posudzoval schopnosti žalobcu splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o jeho príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave.

26. Poukazujúc na uvedené závery odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, teda, že konanie žalobcu je potrebné kvalifikovať ako hrubé porušenie povinnosti žalobcu podľa § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, čo má za následok podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru.

27. V prejednáwanej veci žalovaný nepreukázal ani individuálne dojednanie doplnkových služieb, pričom sú plne odôvodnené pochybnosti, či by spotrebiteľ uzavrel takto jednostranne nevýhodnú spotrebiteľskú zmluvu, pokiaľ by mu pri kontraktácii boli poskytnuté kvalifikované informácie a vysvetlenia, na základe ktorých by sa slobodne rozhodoval. Do celkovej výšky úveru bola zjavne zahrnutá aj suma vo výške 1.411,40 eur ako poplatok za ďalšie doplnkové služby, o ktorého účele žalobca nemal žiadnu vedomosť a nedostal zaň protiplnenie. Tieto poplatky boli zahrnuté do istiny úveru v rozpore s vôľou žalobcu, čo má za následok, že v zmluve je uvedená nesprávna výška úveru (§ 9 ods. 2 písm. g) ZoSÚ).

28. Ak má byť predmetná dohoda právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená. Žalovaný v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Žalovaný do celkových nákladov spotrebiteľského úveru nezapočítal náklad spočívajúci v poplatku, resp. odplate za poskytnutie doplnkových služieb, v dôsledku čoho malo dôjsť k navýšeniu sumy úveru. Žalobca z celkovej výšky úveru 5.509 eur uvedenej v zmluve, získal ako protihodnotu výlučne motorové vozidlo z časti financované úverom vo výške 4.347 eur (kúpna cena motorového vozidla celkom predstavovala 7.447 eur a pri podpise zmluvy žalobca uhradil predávajúcemu 3.100 eur). Žiadne iné plnenia, resp. služby žalobcovi poskytnuté neboli. Vzhľadom na uvedené nie je zrejmé, v dôsledku čoho došlo k navýšeniu spotrebiteľského úveru, ktorého predmetom bolo financovanie kúpy osobného motorového vozidla a v konaní nebolo preukázané, v čom mali žalovaným tvrdené doplnkové služby spočívať, ani to, že by tieto služby boli žalobcovi poskytnuté. V dôsledku tohto záveru sa žalovaný bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu.

29. Navyše, ak doplnkové služby boli spotrebiteľovi v rámci kontraktačného procesu nanútené, je opodstatnený záver o tom, že poplatky za tieto služby mali byť zahrnuté do RPMN. Ak žalovaný takto nepostupoval, tak výška RPMN uvedená v zmluve je nesprávna. Nakoľko do celkovej výšky úveru boli započítané aj poplatky, o účele ktorých žalobca nemal žiadnu vedomosť a nedostal za nich žiadne protiplnenia, táto skutočnosť má za následok, že v zmluve je uvedená nesprávna výška úveru (§ 9 ods. 2 písm. g) ZoSÚ účinného ku dňu 31.08.2016).

30. Vzhľadom na vyššie uvedený záver o nesprávne uvedenej výške RPMN a o nesprávne uvedenej výške úveru v zmluve, ako aj z dôvodu, že žalovaný hrubo porušil svoju povinnosť v zmysle ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., považuje sa poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ). Na tento záver by nemala vplyv ani argumentácia žalovaného, podľa ktorej v čase uzatvorenia predmetnej spotrebiteľskej zmluvy nebola obligatórnou náležitosťou spotrebiteľskej zmluvy adresa veriteľa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť (§ 9 ods. 2 písm. c) zákona č. 129/2010 Z.z.), čo nie je pravdou, keďže už v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy bola táto náležitosť obligatórnou náležitosťou. Keďže absencia čo i len jednej z náležitostí spotrebiteľskej zmluvy podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ účinného v čase uzatvorenia zmluvy je sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru, správne postupoval súd prvej inštancie, ak zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi rozdiel medzi sumou skutočne poskytnutou úverom a úhradami žalobcu (4.347 eur - 5.758,40 eur).

31. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalovaného za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdzuje ako vecne správny (§ 387 CSP).

32. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods.1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému.

33. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).